

U
PRETPRODAJI

Kreativni centar

JASMINKA PETROVIĆ

100 LICA STOLICA

TRAZLIČAK

JASMINKA PETROVIĆ
100 LICA STOLICA

Biblioteka RAZLIČAK

Ilustracije Ivica Stevanović • Ana Petrović • Nikola Vitković • Dragana Radanović

- Marica Kicušić • Igor Kekeljević • Manja Ćirić • Aleksandar Zolotić
- Boris Kuzmanović • Dobrosav Bob Živković • Jelena Vasiljević
- Milica Radenković Smiljanić • Maja Veselinović • Sonja Paunović Varga
- Vane Kosturanov • Luka Tilinger • Marija Jevtić • Dušan Pavlić
- Maša Avramović • Aleksa Jovanović • Gradimir Smuđa • Milenko Stevanović

Grafičko oblikovanje i ilustracija na koricama Dušan Pavlić

Urednik Milena Trutin

Lektor Mirjana Delić

Tehnički urednik Tatjana Valjarević

Izdaje KREATIVNI CENTAR, Beograd, Gradištanska 8 • tel.: 011 / 30 88 446

e-mail: info@kreativnicentar.rs • www.kreativnicentar.rs

Za izdavača mr Ljiljana Marinković, direktorka

Štampa Publikum

Tiraž 3000

Copyright©Kreativni centar 2021

CIP – Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
749.1(02.053.2.025.2)

ПЕТРОВИЋ, Јасминка, 1960
100 lica stolica / Jasminka Petrović ; [ilustracije
Ivica Stevanović ... et al.]. – Beograd : Kreativni centar,
2021 (Beograd : Publikum). – 94 str. : ilustr. ; 21 cm.
– (Biblioteka Različak / [Kreativni centar, Beograd])

Tiraž 3.000.

ISBN 978-86-529-0903-2

COBISS.SR-ID 30843657

JASMINKA PETROVIĆ

100 LICA STOLICA

U ovoj KNJIZI PREPLIĆU SE STVARNO
i NESTVARNO. Baš kao i u DEČINJSTVU.

Život bez stolice

Zdravo, ja sam Beli Orao Vatreneog Srca. Do-
leteo sam na svet pre jedanaest zima. Majka
me je najpre stavila na svoje grudi. Kada su
nam se usaglasila srca, predala me je ocu. On me
je spustio u sneg, da se povežem sa zemljom. Tako
sam naučio da razlikujem toplo i hladno, zvuk i
tišinu, blizu i daleko, ljubav i hrabrost. Tako sam
dobio ime i tako živim. Greška je moj učitelj. Jezero
mi je sestra, a vuk mi je brat. Pretke prepoznajem
u lišću i zato im se klanjam. Poglavicu poštujem,
ali njegove odluke preispitujem.

Kada ustanem, zahvalim nebu na tome što sam
se probudio. Kada sam gladan, upitam ribu da li
mogu da je ulovim. Kada želim da se igram, na-
pravim sebi igračku. Kada sam nežan, berem bilje
s majkom. Kada sam snažan, idem sa ocem u lov.
Kada hoću da odredim vreme, pogledam u svoju
senku. Kada mi je hladno, upalim vatru. Kada mi
je vruće, jašem konja. Kada sam ljut, trčim. Kada
sam mnogo ljut, mnogo trčim. Kada sam tužan,
sednem na kamen i plačem. A kad se umorim od
svojih misli, legnem na zemlju i gledam u nebo. Ne
znam šta je to stolica. Sigurno mi ne treba jer je
nikada nisam video.

Nastavite na strani 83 ▷

★ ilustracija: ANA PETROVIĆ

Stolice iz dečje književnosti

Izvolite, sedite – Johana je pokazala Jovanu rukom na stolicu.

On se udobno smestio i osmehom zahvalio Johani na gostoprimstvu. Pred njim se pružao predivan pogled na Ciriško jezero.

- Pozvala sam vas na čaj jer sam želela lično da vas upoznam – Johana je pažljivo spustila poslužavnik na stočić koji se nalazio između Jovanove i njene stolice. Iz porcelanskih šolja dopirao je neodoljiv miris alpskih biljaka. – Vi ste lekar po zanimanju, zar ne?
- Da, mada sam najpre završio prava.
- Zanimljivo, moj suprug je bio advokat po struci. Izvolite, poslužite se. Ovde vam je šećer.

- Hvala – Jovan je klimnuo glavom i podigao poklopac. Izvadio je dve kockice i ubacio ih u šolju. – Posle gimnazije studirao sam prava u Pešti, a potom u Pragu i Beču.
- Znači, otuda vaše odlično poznavanje mađarskog i nemačkog jezika. Znam da prevodite, a bavite se i pisanjem.
- Da. Vidim da ste dosta upoznati s mojim radom – rekao je Jovan i prineo šolju ustima.
- Nas dvoje imamo neke sličnosti, oboje pišemo za decu i oboje... – Johana je zastala upola rečenice. Promešala je čaj kašičicom i ostavila ga na poslužavniku da se još malo ohladi.
- I oboje smo ostali bez svojih najmilijih – Jovan je završio započetu rečenicu svoje sagovornice.
- Da, nažalost, meni su umrli muž i sin, a vama supruga i deca. Koliko ste imali dece?

* ilustracije: MAJA VESELINOVIĆ

- Petoro – rekao je Jovan i vratio šolju na poslužavnik. Čaj je još bio vreo. – Moje znanje iz medicine ih nije spaslo. Bolest ih je sve odnela.
- Razumem o čemu govorite. I sada ste se okrenuli pisanju, baš kao i ja – Johana je otpila mali gutljaj. – Znaite, te vaše pesme za decu veličanstvene su. Tako me razvesele i nasmeju. Lekovite su poput nekog medikamenta. Vi ste književni doktor. Ah, s koliko mašte vi pevate o stolici! U jednoj pesmi pominjete skamiju u školi, a već u drugoj pesmi prevrnutu stolica postaje konj za igru. A tek oni vaši stihovi o stolici koja pomaže deci da budu u istoj ravni sa svojim roditeljima. Kada se na nju popnu deca, mogu da kažu jasno i glasno šta žele i šta ih muči.
- Sigurno mislite na malu, gladnu Jucu – osmehnuo se Jovan i kažiprstom pogladio levi brk. – Hvala vam za ove lepe reči. Naročito jer dolaze baš od vas, velike Johane Špiri, autorke čuvene knjige *Hajdi*. Švajcarska je danas poznata po zlatu, a jednog dana biće poznata po plemenitoj devojčici Hajdi, koja pršti od radosti i optimizma. Kakav je to briljantan lik! Dok pomaže drugima, ona se nikada ne umori, bez obzira na to da li se

radi o dedi, dečaku Petru ili slepoj baki. Draga moja Johana, vi ste prvi progovorili o deci sa invaliditetom. Klarina invalidska stolica jednog dana će ući u istoriju književnosti. Pazite dobro šta vam kažem!

Utom je iz verande došao veliki beli pas i seo pored Jovanove stolice. On ga je pomazio po glavi i pas je legao uz njegove noge.

- Ah, drago mi je što tako mislite! – Johana je na trenutak spustila pogled. Obrazi su joj se zarumeneli od tolikih pohvala.
- Ja uvek govorim ono što osećam i mislim, ja sam pesnik, zar ste zaboravili?
- Nisam zaboravila da ste pesnik, Jovane Jovanoviću – nasmejala se Johana i dodala – Evo, pa mi se čak isto i zovemo.
- Tačno. Johana je nemačka i ženska varijanta mog imena. Nisam to odmah primetio, priznajem. Pitam se još koliko ćemo sličnosti pronaći pre nego što moj voz krene za Novi Sad. Ali molim vas, Johana, ubuduće me zovite Zmaj. Tako me oslovljavaju moji prijatelji.

Johana i Jovan sedeli su na terasi zavaljeni u pletene baštenske stolice i posmatrali labudove po jezeru. Pili su čaj i razgovarali sve dok zidni časovnik u verandi nije otkucao pet sati. Tada su se zagrlili, oprostili i rastali.

Nastavite na strani 83 ▷

Zanimljivosti o stolicama

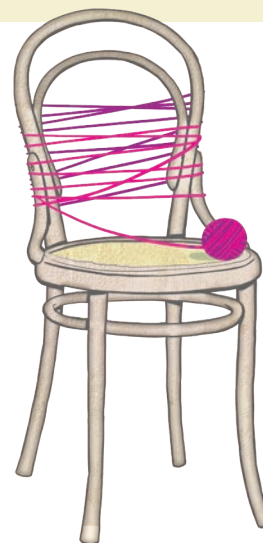

Stolice se pojavljuju još pre 5000 godina, o čemu svedoče brojni arheološki nalazi, crteži na kamenim reljefima i vazama. Koristili su ih drevni Egipćani, stari Grci i Rimljani, kao i Kinezi i Asteci. Do XVII veka stolice su bile privilegija bogatih porodica. Ljudi iz naroda sedeli su na kamenju i drvenim klupama. U obična domaćinstva stolice ulaze s pojavom Industrijske revolucije u XVIII veku.

Stolica za ljuľanje je ameriĉki izum XVIII veka. U poĉetku se koristila u dvorištu za odmor ili u bolnicama za smirivanje pacijenata. S vremenom se poĉela upotrebljavati i u domovima za dojenje beba ili dremanje starih ljudi. Danas stolice za ljuľanje imaju znaĉajno mesto u industriji nameštaja u celom svetu. Postoje priĉe da je njen izumitelj bio politiĉar, nauĉnik i pisac BendŹamin Frenklin, ali istoriĉari odbijaju ove tvrdnje. Ono Źto se sigurno zna jeste da je ameriĉki predsednik DŹon Kenedi ĉesto sedeo u stolici za ljuľanje kako bi ublaŹio bolove u leđima.

U XIX veku Nemaĉ Mihael Tonet, inspirisan tehnikom u proizvodnji buradi i ĉamacu, napravio je stolicu od bukovog drveta. Pomoću vrelе vodene pare i specijalnih alata bukovinu je savijao u Źeljene forme. Na isti naĉin proizvodio je i druge delove nameštaja: stolove, krevete, ĉiviluke, kolevke, police itd. Ipak, najpoznatija je *tonet stolica br. 14*, koja se proizvodi i danas. Smatra se sinonimom za kvalitet. U poslednjih 150 godina najprodavanija je stolica na svetu.

Stvarno

Stolice iz dečje književnosti

Jovan Jovanović Zmaj (1833–1904)

jedan je od najznačajnijih srpskih pesnika. Bio je veoma voljen, naročito među decom koja su ga iz milošte zvala Čika Jova Zmaj. Osnovnu školu završava u Novom Sadu, a srednju u Bratislavi. Po očevoj želji studira prava u Pešti, Pragu i Beču, a po svojoj želji završava medicinu u Pešti. Pored lekarske prakse, bavio se književnim radom i prevođenjem. Pokrenuo je nekoliko časopisa (dečji *Neven*, satirični *Zmaj* i dr.). Za Jovanovića je od posebnog značaja bila *Majska skupština* održana 3. maja 1848. godine, te je ovaj datum dodavao pored svog potpisa. Jednom prilikom je zaboravio da stavi tačku pored broja tri i tako je stekao nadimak *Змај*. Sa suprugom Ružom imao je petoro dece, ali su svi prerano umrli. Poznat je po zbirkama pesama *Đulići* i *Đulići uveoci*. Pisao je raznovrsne pesme – ljubavne, lirske, satirične, političke... Ipak, ostao je najzapamćeniji po stihovima za najmlađe. *Pačja škola*, *Materina maza*, *Ala je lep ovaj svet*, *Mali konjanik*, *Žaba čita novine*, *Napomena materi* samo su neki od čuvenih naslova Čika Jove Zmaja. Po njemu su nazvane škole, biblioteke, nagrade, ulice... U Novom Sadu u Zmaj Jovinoj broj 26 nalazi se Međunarodni centar književnosti za decu *Zmajeve dečje igre*.

Johana Špiri (1827–1901) bila je švajcarska književnica. Napisala je veliki broj knjiga za decu i od-

rasle, ipak svetsku slavu stekla je romanom *Hajdi*. Prošlo je više od sto godina, a vesela, razigrana i dobronamerna devojčica Hajdi pleni čitaoce svojim karakterom i postupcima. Ona i njen prijatelj Petar zajedničkim snagama pomažu devojčici Klari da prohoda. Knjiga *Hajdi* prevedena je na više od pedeset jezika i prodana u oko pedeset miliona primeraka. Priča je prikazana u filmovima, serijama, stripovima, pozorišnim predstavama i mjuziklima. Japanci su uradili crtani film, a Švajcarci su snimili savremenu verziju romana. Kod nas se roman *Hajdi* prvi put pojavljuje 1943. godine.

Johana Špiri odrasla je u porodici s još petoro dece. Otac joj je bio lekar, majka pesnikinja. Detinjstvo je provela u podnožju Alpa u smehu i radosti. Udala se za uglednog advokata. Imali su jednog sina, kome su pružili kvalitetno obrazovanje. Nažalost, sin je umro 3. maja 1884. godine. Iste godine Johana je izgubila i supruga. Tugu i usamljenost lečila je putovanjem i pisanjem. Johana Špiri promenila je tok dečje književnosti. Pisala je za decu i za one koji vole decu.

Horor stolica

Horor priče nam daju priliku da istražimo ono čega se bojimo, da osvetlimo negativne emocije i da o njima razgovaramo, a ne da ih zakopavamo duboko u sebi. Horor priče nas uče kako da se nosimo sa stvarnim svetom jer život nije uvek ni lak ni jednostavan. Strašne scene u priči često

RAZLIČAK

NA SVETU POSTOJI BEZBROJ STOLICA. SVE ONE SE RAZLIKUJU PO VELIČINI, NAMENI, ČAK I PO BROJU NOGU – OD DRVENE ŠAMLICE, PREKO PUFNASTOG TABUREA, STROGE TRPEZARIJSKE STOLICE, PA DO FILMSKE STOLICE ILI ONE U AVIONU, KOJA VAS NOSI NA DRUGI KRAJ SVETA.

PRED VAMA JE NEOBIČNA KNJIGA ČIJA JE GLAVNA JUNAKINJA NIKO DRUGI DO – STOLICA. PRIČE O NJENIH STOTINU LICA IZATKALA JE OD MAŠTE, HUMORA I MRVICE STVARNOSTI SPISATELJICA JASMINKA PETROVIĆ, UZ POMOĆ DVADESET DVA IZUZETNA I OSOBENA ILUSTRATORSKA PERA.

9 788652 909032

www.kreativnicentar.rs

